

Kino Otok⁵

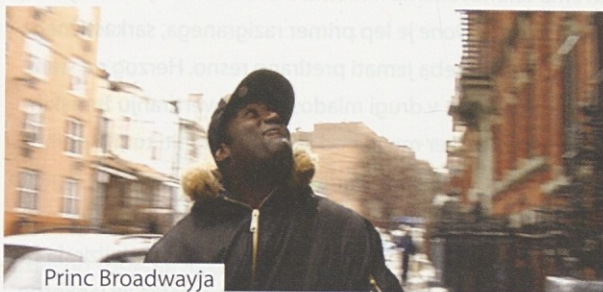
DENIS VALIČ

ZA NAMI JE JUBILEJNA, PETA IZDAJA FILMSKEGA FESTIVALA KINO OTOK. IZKAZALO SE JE, DA IMA KINO OTOK KLJUB ENOLETNI PREKINITVI, SPREMEBAM V EKIPI IN MLADOSTI JASNO IZOBlikOVANO IDENTITETO, TRDEN KONCEPT, OD KATEREGA NE ODPSTOPA, TER ČUDOVITO, CINEFILSKO PROSTOVOLJSKO EKIPO. TAKO SE JE UVELJAVIL KOT ENO REDKIH FESTIVALSКИH SREČANJ, KI LAHKO POTEŠI TAKO NAJZAHTEVNEJŠE OBČINSTVO KOT ŽELJO AVTORJEV PO PRISTNEM IN POGLOBLJENEM ODZIVU NA NJIHOVA DELA.

In zmagovalec je ...

Pregled začnimo kar pri letošnjem zmagovalnem delu, ameriški neodvisni komični drami *Princ Broadwayja* (Prince of Broadway, 2008), tretjem celovečercu 38-letnega Seana Bakerja. *Princ Broadwayja* je film, ki navduši predvsem z izvedbo in z domišljeno ter domiselno režijo. Ob branju sinopsisa bi lahko celo domnevali, da gre za enega tistih proevropskih »arty tearjerkerjev«, obteženih z mračno socialno tematiko. Baker nas namreč popelje med afriške in bližnjevzhodne emigrante, ki se na ulicah New Yorka s preprodajo ponaredkov velikih modnih znamk borijo za preživetje. V *Princu* se tako prepletata zgodbi Luckyja, uličnega preprodajalca, ki mu sreča ni najbolj naklonjena, ter Levona, lastnika male trgovine, v kateri se za skrito steno odvija prodaja teh artiklov. Lucky, ki s prodajo že tako nima največ sreče, mora v nekem trenutku prevzeti še skrb za otroka, ki mu ga zapusti dekle. Že tako težko prigarani denar sedaj deli tudi z njim, mu kupuje igrače in priboljške. Čeprav

ga ima po svoje rad, pa mu dvom o tem, ali je res njegov sin, ne da miru. Nenazadnje zanj veliko žrtvuje, močno trpi ulični posel, nad otrokom pa ni navdušeno niti njegovo novo dekle. Prijatelj in »šef«¹ Levon pa ima drugačne težave: poročil se je z mladim dekletom, ki ga očitno ne ljubi in si želi le zabave.

Princ Broadwayja

Baker prepleta njuni zgodbi, pri tem pa dramaturgija njegove pripovedi svoj emotivni naboj črpa predvsem iz režijskih postopkov, načina, kako nam približuje svoje like in jih umešča v okolje. Baker z realističnim pristopom in z dinamično, osvobojeno kamero najprej oriše živo podobo urbanega, vele mestnega okolja, ujame njegovo energijo, vanjo umesti like in jih gledalcu približa s skrbno premišljenimi postopki. Nadvse zanimiva je njegova skrajno racionalna raba velikega plana obraza.

Princ Broadwayja

Tega prihrani resnično le za trenutke, ko emotivni naboj kulminira, kot v zaključnem prizoru, v katerem Lucky izve, da je Prince resnično njegov sin. Ko takrat v velikem planu zasije Luckyjev obraz, s tistim nasmehom, ki osmisli vse njegovo trpljenje in žari v prihodnost, nam Baker z enim samim kadrom pove več, kot večina avtorjev s celim filmom. Bakerju je s to pripovedjo o »nevidnih«² prebivalcih New Yorka, ki se na ulicah vele mesta borijo za vsakdanje preživetje, ustvaril pristno in iskreno, a tudi kompleksno delo, ki se vseskozi poigrava z dvojnostjo izvirnika in ponaredka, resničnega in lažnega.

Novi argentinski film

Svojevrstno igro dveh principov je v svoje delo vključila tudi režiserka Albertina Carri, ena »veterank« novega argentinskega filma, avtorica odličnega dokumentarca *Los Rubios* (2003). V Izoli smo videli njen tretji igrani celovečerec *La rabia* (2008). Kot je omenila v enem izmed pogovorov, so jo v tem delu zanimali predvsem odnos med človekom in naravo ter razmerja znotraj človeške skupnosti. Dogajanje je umestila v neskončne argentinske ravnice, t. i. pampas, ki s svojo negostoljubnostjo privabljajo le tiste posameznike, ki so za svoje preživetje pripravljeni na boj z naravo. Sama pravi, da se pod površjem dogaja celo nekakšna vojna in posledice te so vidne tudi znotraj človeške skupnosti. Zgodba se odvija med dvema družinama: na eni strani imamo moža in ženo z nemo hčerko, na drugi pa samskega očeta, čigar sin je prav tako hendikepiran. Film kaže, kako sta to surovo okolje in neprestani boj za preživetje človeka že povsem pohabila. Odrasli moški so tako že skoraj povsem izgubili svojo človečnost in v njih je prisoten le še goli naravni gon. Tako se kljub dejstvu, da bi glavama družin sodelovanje omogočilo lažje preživetje, obe vseskozi bojujeta za prevlado. Vsak hoče ponižati drugega in pri tem ne izbira sredstev.

La rabia

Samski moški zapelje ženo drugega, a ne zaradi ljubezni, pač pa le zaradi potešitve svojega gona in zmagošlavja nad tekmečem. Zato režiserka tudi ljubezenski akt prikaže kot dejanje podrejanja, v katerem ni prostora za emocije. Pri slikanju je neusmiljena, saj prikaže like skrajno brutalno, vse dogajanje pa je zanjo le nekakšen boj erosa in tanatosa.

Afriške zgodbe

Izpostaviti velja še film *Teza* (2008), novo delo etiopskega mojstra Haileja Gerime, čigar veličastno *Trgatev: 3000 let* (Mirt Sost Shi Amit, 1975) smo v Izoli videli že pred leti. Gerima se tudi tokrat posveti politični zgodovini Etiopije, le da se tokrat osredotoči na zadnjih 30 let. Zgodbo nam predstavi preko dr. Anberberja, ki se po letih emigracije in nato življenja v etiopski prestolnici vrne v domačo vas k mami in bratu. Čeprav je skelet zgodbe dokaj preprost, pa se je težko znebiti občutka, da je hotel Gerima tokrat povedati preprosto preveč.

Teza

Preko spominov dr. Anberberja se namreč pred nami razpre paleta tem: od izgubljenih iluzij mladih etiopskih intelektualcev, življenja v emigraciji in soočanja z rasizmom zahodne družbe, prek izkoreninjenosti, do burnih domačih političnih razmer in rigidnih pravil male vaške skupnosti.

Teza

Čeprav je Gerima nesporni mojster pripovedi in režiser, ki zna ustvarjati osupljivo lepe podobe, pa zaradi preštevilnih odvodov in vzporednih zgodb celota njegovega dela deluje preohlapno in begajoče. Vseeno je film *Teza* iskren poklon velikega afriškega režiserja svoji deželi in svojemu ljudstvu in je kot tak neprecenljiv.